

Omezení pasivního volebního práva

K omezení základního lidského práva (pasivního volebního práva do zastupitelstev obcí) může docházet pouze za podmínek stanovených taxativně zákonem upravujícím volby do zastupitelstev obcí. Jakýkoliv jiný zásah do tohoto práva, a to i na základě obecně platného právního předpisu, jakým je trestní zákon, je vyloučen.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 154/2009, ze dne 18.3.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, podaném nejvyšší státní zástupkyní ve prospěch obviněného Ing. R. N. a o dovolání podaném Ing. R. N., proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, sp. zn. 55 To 257/2008 ze dne 23. 9. 2008, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 1 T 200/2007, tak, že podle § 265k odst. 1 trestního řádu se k dovolání podanému nejvyšší státní zástupkyní rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, sp. zn. 55 To 257/2008 ze dne 23. 9. 2008, zrušuje ve výroku o trestu, a to v části týkající se uloženého trestu zákazu činnosti. Podle § 265k odst. 2 trestního řádu se zrušují také všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 trestního řádu se Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v České Lípě sp. zn. 1 T 200/2007 ze dne 24. 4. 2008 byl dovolatel uznán vinným trestnými činy zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) trestního zákona (dále jen tr. zák.) a přijímání úplatku podle § 160 odst. 2, 3 písm. b) tr. zák., když příslušný skutkový děj je podrobně popsán ve výrokové části citovaného rozsudku. Za uvedené trestné činy mu byl uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s dozorem. Podle § 53 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen též peněžitý trest ve výši 150.000,- Kč a pro případ, že by tento nebyl ve stanovené lhůtě zaplacen, byl mu stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen i trest zákazu činnosti výkonu funkce v orgánech samosprávných územních celků a jiných orgánech státní správy spojených s rozhodovací pravomocí na dobu pěti roků.

O odvolání Ing. R. N. rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozsudkem sp. zn. 55 To 257/2008 dne 23. 9. 2008, a to tak, že jej podle § 258 odst. 1 písm. d) trestního řádu (dále jen tr. ř.) zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl tak, že obviněného uznal vinným trestným činem přijímání úplatku podle § 160 odst. 2, 3 písm. b) tr. zák. ve znění účinném do 30.6.2008. Příslušný skutkový děj spočíval v tom, že Ing. R. N., jako zvolený starosta M. N. B., člen rady města a zastupitelstva v úmyslu opatřit si neoprávněný prospěch v souvislosti s prodejem majetku M. N. B. požádal koncem prosince 2006 v době kolem 12,00 hod. v prostorách M. ú. na adrese M. nám. N. B., v jednacích místnostech přilehlých ke kanceláři starosty, Ing. L. B., o poskytnutí finanční částky ve výši 150.000,-Kč za to, že u orgánů města projednávajících prodej majetku města zařídí, aby mu byl schválen prodej nemovitostí, parcely s obytným domem a parcely zapsaných v katastru nemovitostí pro Katastrální území A. u N. B. za cenu 1.000.000,-Kč, přičemž částka 150.000,-Kč nebyla součástí oficiální nabídky na koupi nemovitostí s tím, že Ing. L.

B., jako zájemce o odkoupení městského majetku podá na M. ú. v N. B. oficiální nabídku na odkoupení zmíněných nemovitostí za cenu 1.000.000,- Kč, následně, aniž by členy orgánů města informoval o osobním jednání se zájemcem, skutečně dne 26. 2. 2007 rada města doporučila a dne 28. 7. 2007 zastupitelstvo města schválilo odprodej uvedených nemovitostí Ing. L. B. za jím nabídnutou cenu 1.000.000,- Kč, následně dne 1. 3. 2007 v době kolem 13,30 hodin se Ing. N. dostavil do kanceláře Ing. B. v sídle jeho firmy na adrese ul. B. E., N. B., kde si od Ing. B. převzal dohodnutou částku 150.000.-Kč v nezalepené obálce, přičemž uvedeným jednáním tak Ing. N., jako veřejný činitel v souvislosti s výkonem svých veřejných funkcí činil kroky v rozporu se zájmy a potřebami M. N. B. a v rozporu s obecně platnými předpisy. Za tento trestný čin mu uložil trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s dozorem. Podle § 53 odst. 1 tr. zák. mu uložil také peněžitý trest ve výměře 100.000,- Kč a pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl vykonán, stanovil náhradní trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. mu uložil i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce spojené s rozhodovací pravomocí v orgánech obcí a vyšších územních samosprávních celků na dobu pěti roků.

Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci podali nejvyšší státní zástupkyně a Ing. R. N., jako osoby oprávněné, dovolání, a to včas, obviněný prostřednictvím své obhájkyne a za splnění i všech dalších zákonem pro podání dovolání vyžadovaných náležitostí, když za dovolací důvod označila dovolatelka ten, který je obsažen v ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., dovolatel pak ty, které jsou obsaženy v § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř.

V důvodech takto užitého mimořádného opravného prostředku podaného ve prospěch obviněného Ing. N. dovolatelka v rámci dovolacího důvodu uplatněného dle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. uvedla, že trest zákazu činnosti uložený obviněnému je nutno označit za nezákonný, neboť s ohledem na skutkové okolnosti případu tento druh sankce nevyhovuje zákonným podmínkám zakotveným v § 50 odst. 1 tr. zák., kde jsou definovány způsoby činnosti postižitelné daným trestem, pokud se při jejich výkonu pachatel trestného činu dopustí. V té souvislosti odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky (dále jen Nejvyšší soud) sp. zn. 4 Tz 167/2006, z něhož plyne, že podstatou trestu zákazu činnosti je časově limitované omezení odsouzeného v podobě zákazu výkonu určitého zaměstnání, povolání, funkce, činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení nebo jejíž výkon upravuje zvláštní předpis. Trest zákazu činnosti je tedy možné aplikovat jen u těchto pěti kategorií činností. Pojem „funkce“ pak zpravidla zahrnuje výkon činnosti za odměnu v pracovním poměru, který vzniká jinak než na základě pracovní či jiné obdobné smlouvy, zejména volbou, jmenováním nebo ustanovením (např. statutární zástupce právnické osoby). Dle dovolatelky pak z citovaného rozhodnutí plyne, že výkon funkce člena zastupitelstva všech územních samosprávních celků ani jednomu z vyjmenovaných kritérií nevyhovuje. To proto, že uložení takového trestu znamená odnětí pasivního volebního práva osobě, aniž by příslušná speciální norma, kterou je zákon č. [491/2001](#) Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, takovouto eventualitu umožňovala. Znemožnění dalšího výkonu funkce, k níž byl obviněný povolán volbou dle citovaného zákona a to uložení trestu zákazu činnosti rovněž koliduje se způsoby, jimiž může mandát člena zastupitelstva obce zaniknout. Upozornila, že tomuto závěru konvenuje i současná úprava ustanovení § 49 odst. 1 tr. zák., dle něhož trest zákazu činnosti uloží ve vyjmenovaných případech soud vždy, pokud povaha postavení, funkce nebo vykonávané činnosti umožňuje uložení takového trestu. Zákonodárce zde tedy zřetelně upozorňuje na fakt, že ne všechny případy zneužití postavení, funkce či vykonávané činnosti k protiprávnímu jednání mohou být postiženy trestem zákazu činnosti. Vzhledem k tomu navrhla, aby Nejvyšší soud dle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 55 To 257/2008, ve výroku o trestu zákazu činnosti, a aby zrušil i další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Současně vyjádřila souhlas s tím, aby za podmínek § 265r odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud projednal dovolání v neveřejném zasedání a pro případ,

že by shledal podmínky pro jiné než navrhované rozhodnutí, vyjádřila ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. souhlas s rozhodnutím věci v neveřejném zasedání i jiným než navrženým způsobem.

V dovolání podaném prostřednictvím své obhájkyne dovolatel uplatnil dovolací důvody dle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. Takto namítl, že soudy v jeho případě nesprávně aplikovaly ustanovení § 23 tr. zák. a § 31 odst. 1 tr. zák., tj. nesprávně postupovaly při uložení trestu odnětí svobody. V důsledku tohoto jejich nesprávného hmotně právního posouzení došlo k uložení trestu, který je v rozporu s § 259 odst. 4 tr. ř. Poukázal na to, že v jeho věci byl nejprve vydán trestní příkaz, v němž byl uznán vinen trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele dle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák. a přijímání úplatku podle § 160 odst. 2, 3 písm. b) tr. zák., za což mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na zkušební dobu dvou roků. V důsledku podaného odporu byl trestní příkaz zrušen a soud nařídil hlavní líčení. V něm, přes důkazní stav věci, který soud prakticky převzal z obsahu obžaloby, mu byl uložen (vedle jiných trestů) přísnější trest odnětí svobody, a to v délce jednoho roku nepodmíněně. Má za to, že uložení přísnějšího trestu nemůže být založeno na libovůli soudu, ale musí odpovídat zjištěným skutečnostem. V daném případě přitom soud vycházel ze stejných skutečností jako při rozhodování trestním příkazem, kdy mu však uložil trest odnětí svobody s podmíněným odkladem. Soudem tak v různých fázích trestního řízení byla shodným skutečným příkládána bez rozumného vysvětlení rozdílná váha v neprospěch dovolatele. Z ustálené judikatury Ústavního soudu však plyne, že to, zda je trest přísnější či nikoliv, musí být vždy poměřováno jeho přímým dopadem na pachatele a možnostmi, které mu výkon trestu skýtá. Za těchto podmínek je pak trest nepodmíněný vždy přísnější než trest odnětí svobody s podmíněným odkladem výkonu. Dovolatel v této souvislosti poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 463/97, z něhož plyne, že generální prevence, která vychází z prevence individuální, má zajistit efekt ve vztahu k ostatním potenciálním pachatelům a takto je prevence individuální chápána jako nástroj prevence generální. Tento poměr nelze obracet, a pokud by se tak stalo, byla by narušena jednota, resp. vyváženost prevence a represe, přičemž generální prevence, opřená především o odstrašení přísnou represí, by se stala prostředkem prevence individuální. Povýšení trestní represe by ve skutečnosti znamenalo exemplární trestání, které je v rozporu s § 23 tr. zák. Opominutí těchto zásad soudy obou stupňů je patrné jak z odůvodnění rozsudku nalézacího soudu na str. 6, kde se sice tvrdí, že při úvaze o druhu a výměře trestu vycházel soud z ustanovení § 23 tr. zák. a § 31 tr. zák., avšak současně dodává, že v dané věci klade důraz především na generální prevenci, i z odůvodnění rozsudku soudu odvolacího, který sice doplnil dokazování, kdy na skutkovém stavu věci se nic nezměnilo, a naopak, právní hodnocení věci bylo v rozhodnutí soudu druhého stupně příznivější, avšak tento soud výše uváděný rozpor ve výkladu a užití § 23 tr. zák. a § 31 tr. zák. ještě prohloubil tak, že ačkoliv dovolatel byl shledán vinným pouze ohledně právní kvalifikace podle § 160 odst. 3 tr. zák., bez ohledu na tuto skutečnost mu uložil rovněž trest odnětí svobody nepodmíněný, který poněkud méně zjevně, nicméně obdobným způsobem jako soud nalézací, odůvodnil. Na str. 8 klade soud druhého stupně prakticky prioritní důraz na generální (nikoliv individuální) prevenci trestu. Podle přesvědčení dovolatele jde tak o extrémní rozpor s ustanovením § 23 tr. zák., neboť oba soudy posunuly konkrétní věc, totiž individuální případ trestné činnosti, do obecné roviny společenské situace s jejím současným závažným problémem, tj. přijímání úplatku. Domnívá se proto, že soudy sledovaly ve skutečnosti právě především uložení exemplárního trestu, když postupovaly s daleko menším zohledněním ustanovení § 31 odst. 1 tr. zák. a zde uvedenými hledisky. Jejich rozhodnutí tak je v příkrém rozporu s § 23 tr. zák., tedy se základní zásadou vyváženosti prevence a represe. Na závěr navrhl, aby Nejvyšší soud dle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil obě napadená rozhodnutí a aby dále buď podle § 265m odst. 1 tr. ř. sám hned rozhodl rozsudkem nebo aby věc odvolacímu soudu či soudu prvního stupně přikázal k novému projednání a rozhodnutí. Zároveň navrhl, aby ve smyslu § 265o tr. ř. (nesprávně uveden § 265l tr. ř.) rozhodl o přerušení či odkladu výkonu rozhodnutí.

K dovolání podanému obviněným se vyjádřil i státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství České republiky (dále jen státní zástupce). Ve svém vyjádření předeslal, že pokud jde o petit

dovolání, je vyloučeno realizovat variantu dovolatelova návrhu, aby po zrušení výroků o trestu odnětí svobody v rozsudcích soudů prvního i druhého stupně ve věci nově rozhodoval přímo odvolací soud. K návrhu obviněného, aby Nejvyšší soud rozhodl o přerušení či odkladu výkonu rozhodnutí, státní zástupce poukázal na to, že z dostupného spisového materiálu není patrné, že by předseda senátu (samosoudce) soudu prvního stupně učinil opatření ve smyslu § 265h odst. 3 tr. ř., přičemž z povahy námitek obviněného neplyne žádný racionální důvod, pro který by měl podobné opatření činit předseda senátu Nejvyššího soudu. Obviněnému nelze přisvědčit ani pokud jde o věcnou povahu jeho námitek uplatněných v rámci dovolacího důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Dle státního zástupce je záhodno připomenout, že sem nespadá zohlednění norem obecné povahy, v nichž jsou proklamovány obecné zásady trestního práva či vymezena rozmanitá hlediska, k nimž má soud při svém rozhodování přihlížet (např. polehčující a přitěžující okolnosti apod.). K takovýmto obecným normám zcela nepochybně náleží i dovolatelem zmíněná ustanovení § 23 tr. zák. a § 31 tr. zák., v nichž se vymezují jednak účel trestu, jednak obecná pravidla pro stanovení výměry trestu. Navíc je třeba upozornit na skutečnost, že – pokud se odhlédne od trestu zákazu činnosti uloženého mimo zákonné dispozice – žádné z těchto pravidel soudy ve skutečnosti neporušily. Uložení trestu odnětí svobody a peněžitého trestu v dané věci zákon umožňuje a konkrétní výměry těchto sankcí se pohybují v rámci zákonné trestní sazby, přičemž na změnu právního posouzení skutku reagoval soud druhého stupně přiměřeným snížením výměry peněžitého trestu i náhradního trestu odnětí svobody. Z uvedeného je tedy zřejmé, že ani jeden z obecných soudů nezatížil své rozhodnutí vadou naplňující dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Ohledně druhého z uplatněných důvodů státní zástupce uvedl, že ten nepřipadá v dané věci vůbec v úvahu. Vadou popisovanou v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. může trpět pouze takové rozhodnutí soudu druhého stupně, jímž byl zamítnut nebo odmítnut řádný opravný prostředek proti rozhodnutí soudu prvního stupně – to se však v dané věci nestalo. Odvolání Ing. R. N. nebylo krajským soudem zamítnuto, nýbrž naopak z jeho podnětu bylo rozhodnutí nalézacího soudu v celém rozsahu zrušeno a učiněno rozhodnutí nové, pro obviněného příznivější. Státní zástupce tak má za to, že napadené rozhodnutí není zatíženo takovými vadami, jež označuje obviněný ve svém dovolání. S ohledem na to navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl, protože je zjevně podáno z jiného důvodu, než které jsou uvedeny v § 265b odst. 1 tr. ř.

Na tomto místě je nutno opakovaně připomenout, že dovolání jako mimořádný opravný prostředek lze podat jen a výlučně z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř. a tedy je nezbytné posoudit, zda uplatněný dovolací důvod i v dané věci je tím, který lze považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, když bez jeho existence nelze vůbec provést přezkum napadeného rozhodnutí.

Důvod dovolání vymezený ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném právním posouzení. Poukazem na uvedený dovolací důvod se nelze v zásadě domáhat přezkoumání skutkových zjištění, pokud tato jsou do té míry úplná, že z nich lze vyvodit při rozumné a logické interpretaci adekvátní právní závěry (právně kvalifikovat, o který trestný čin jde). Skutkový stav je takto při rozhodování soudů hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny v souvislosti s provedeným dokazováním a následně právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Za dané situace se tak nelze s poukazem na označený dovolací důvod domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na kterých je napadené rozhodnutí vystavěno.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je dán tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k). Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného

opravného prostředku bez věcného přezkoumání, čímž byla procesní strana zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo na případy, kdy došlo k zamítnutí řádného opravného prostředku z jiných důvodů, ale již v předcházejícím řízení byl dán některý ze shora uvedených dovolacích důvodů. V daném případě je tedy zjevné, že uvedený dovolací důvod uplatnit nelze, a to ani v jedné z jeho dvou alternativ, neboť soud druhého stupně konal odvolací řízení a o podaném opravném prostředku (odvolání) rozhodl rozsudkem, kterým zrušil napadené rozhodnutí soudu prvního stupně v celém rozsahu a znovu rozhodl o vině trestným činem přijímání úplatku podle § 160 odst. 2, 3 písm. b) tr. zák. ve znění účinném do 30. 6. 2008, za který dovolateli znovu uložil i trest. Jelikož tedy soud odvolací nezamítl ani neodmítl podané odvolání, nepřichází v daném případě uplatnění tohoto dovolacího důvodu v úvahu, a to ani v jeho druhé alternativě jak rozvedeno níže.

Ani námitky uplatněné dovolatelem v jeho podání z hlediska dovolacího důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nelze pod tento dovolací důvod podřadit. Svou argumentací se totiž dovolatel snaží zvrátit rozhodnutí soudu o trestu odnětí svobody, který mu byl uložen jako nepodmíněný. Dle dovolatelova přesvědčení je takový trest příliš přísný, neodpovídající okolnostem případu, když se především jedná o obviněného, který do doby spáchání daného skutku byl osobou bezúhonnou a ani způsobený následek nepovažuje za tak závažný, aby mu musel být uložen trest nepodmíněný. Podle ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu (srov. zejména rozhodnutí publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 22/2003) lze námitky vůči druhu a výměře uloženého trestu (s výjimkou trestu odnětí svobody na doživotí) v dovolání důvodně uplatnit jen v rámci zákonného dovolacího důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., tedy jen tehdy, jestliže byl obviněnému uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem na trestný čin, jímž byl shledán vinným. Jiná pochybení soudu spočívající v druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 31 až § 34 tr. zák. a v důsledku toho uložení nepřiměřeně přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu uvedeného v § 265b tr. ř., a to ani poukazem na to, že jde o posouzení jiné skutkové okolnosti, a to takové, která má význam pro ukládání trestu (srov. i rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1452/2006). Takové okolnosti nejsou, jak to dovolatel namítá, okolnostmi skutkovými, a nelze tedy v rámci dovolatelem zvoleného dovolacího důvodu soudu vytýkat jejich nesprávné posouzení v souvislosti s ukládáním trestu (jiné nesprávné hmotně právní posouzení). Za jiné nesprávné hmotně právní posouzení, na němž je založeno rozhodnutí ve smyslu dovolacího důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., by bylo možné, pokud jde o výrok o trestu, považovat jen jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl být uložen souhrnný nebo úhrnný trest, popř. společný trest za pokračování v trestném činu. Z výše uvedeného je patrné, že v posuzované věci uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ale ani žádný jiný z důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř. nenaplnuje dovolací argumentace obviněného, jejímž prostřednictvím namítá uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku soudem prvního stupně (a akceptovaného soudem odvolacím) v rozporu se zásadami uvedenými v § 23 tr. zák., příp. § 31 a násl. tr. zák.

Dovolací důvod dle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. může být dán ve dvou alternativách spočívajících v tom, že jednak obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, jednak v tom, že obviněnému byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným. Druhem trestu, který zákon nepřipouští, se zde rozumí zejména případy, v nichž byl obviněnému uložen některý z trestů uvedených v § 27 tr. zák. bez splnění těch podmínek, které zákon předpokládá, tj. pokud v konkrétním případě určitému pachateli za určitý trestný čin nebylo možno uložit některý druh trestu. Jde např. o uložení trestu vyhoštění občanu České republiky nebo cizinci bez splnění podmínek podle § 57 odst. 3 tr. zák., uložení trestu zákazu činnosti za trestný čin, který nebyl spáchán v souvislosti s touto činností ve smyslu § 49 odst. 1 tr.

zák., uložení trestu propadnutí věci, která nenáleží pachateli trestného činu (§ 55 odst. 2 tr. zák.) apod. Druhá alternativa tohoto dovolacího důvodu se týká jen těch odstupňovatelných druhů trestu, které mají takovou sazbu vymezenou trestním zákonem. Tak je tomu u trestu odnětí svobody, u trestu obecně prospěšných prací, trestu zákazu činnosti, peněžitého trestu, náhradního trestu odnětí svobody za trest peněžitý, trestu vyhoštění na dobu určitou a u trestu zákazu pobytu. Poukazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. se však dovolatel nemůže domáhat toho, aby mu byl uložen trest odnětí svobody za použití § 40 tr. zák. pod dolní hranicí jeho zákonné trestní sazby, protože pokud soud nevyužil tohoto oprávnění a nepostupoval podle citovaného ustanovení, ale trest vyměřil v rámci zákonné trestní sazby, nelze dovodit, že byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem.

Pokud jde o dovolání nejvyšší státní zástupkyně, která jej podala ve prospěch obviněného právě při uplatnění dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., je třeba jej označit za důvodné. Dovolatelka v něm uplatnila argumentaci podloženou rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tz 167/2006. Podle tohoto rozhodnutí není možné uložit trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce spojené s rozhodovací pravomocí v orgánech obcí a vyšších územních samosprávných celků tak, jak jej uložily soudy v projednávané věci. Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí dospěl k závěru, že výkon funkce člena zastupitelstva nevyhovuje žádné kategorii obsažené v § 50 odst. 1 tr. zák., když uložení takového trestu (a zákazem výkonu předmětné funkce) by ze strany soudů ve skutečnosti došlo k odnětí pasivního volebního práva zakotveného v čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (zákon č. [23/1991](#) Sb., dále jen Listina) a došlo by tak k nepřijatelnému zásahu do právních předpisů upravujících vznik a zánik mandátu členů zastupitelstev územních samosprávných celků. Takovým právním předpisem je zákon č. [491/2001](#) Sb., o volbách do zastupitelstev obcí (dále jen zákon č. [491/2001](#) Sb.). V tomto zákoně jsou stanoveny případy, ve kterých jedinečně zaniká mandát člena zastupitelstva obce. Dle § 55 odst. 2 citovaného zákona mandát zaniká odmítnutím slibu člena zastupitelstva obce nebo složením slibu s výhradou, dnem, kdy starosta nebo primátor a v hlavním městě Praze primátor hlavního města Prahy nebo starosta městské části obdrží písemnou rezignaci člena zastupitelstva obce na jeho mandát, úmrtím člena zastupitelstva obce, dnem voleb do zastupitelstva obce, dnem sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci. Dle § 55 odst. 3 cit. zákona zaniká dále mandát člena zastupitelstva obce, vysloví-li to příslušné zastupitelstvo, a to z důvodů pravomocného rozhodnutí soudu, kterým byl člen zastupitelstva obce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, dále proto, že člen zastupitelstva obce přestal být volitelný ve smyslu § 5 cit. zákona a z důvodu neslučitelnosti funkcí podle § 5 odst. 2 cit. zákona. Podle § 5 odst. 1 cit. zákona může být členem zastupitelstva obce zvolen každý volič, u něhož není překážka ve výkonu volebního práva podle § 4 odst. 2 písm. a) a b) cit. zákona. Takovou překážkou je zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody, zbavení způsobilosti k právním úkonům, zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu nebo výkon vojenské základní nebo náhradní služby, vyžaduje-li to plnění povinností z této služby vyplývajících, nebo služba vojáka z povolání v zahraničí. Zánik mandátu člena zastupitelstva může tak nastat toliko za těchto, citovaným zákonem stanovených, podmínek. Takovouto existující právní úpravu proto nelze obcházet extenzivním výkladem ustanovení trestního zákona o ukládání trestu zákazu činnosti, neboť takový postup by byl v konečném důsledku v rozporu s ústavními předpisy, konkrétně čl. 4 odst. 2 Listiny. Podle něho mohou být meze základních práv a svobod za podmínek stanovených Listinou upraveny pouze zákonem, když dle čl. 4 odst. 4 Listiny musí být při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod šetřeno jejich podstaty a smyslu. Z uvedeného je tedy zřejmé, že k omezení základního lidského práva, v daném případě tedy pasivního volebního práva do zastupitelstev obcí, může docházet toliko za podmínek stanovených taxativně zákonem upravujícím volby do zastupitelstev obcí. Jakýkoliv jiný zásah do tohoto práva, a to i na základě obecně platného právního předpisu, jakým je trestní zákon, je vyloučen. Není tedy možno uložit trest zákazu činnosti ve smyslu § 49 a 50 tr. zák. ve vztahu k funkci člena zastupitelstva obce.

Pod pojmem „funkce“ tak, jak jej citovaná ustanovení trestního zákona uvádějí, se totiž rozumí jen takové funkce, jejichž povaha uložení takového trestu připouští, resp. pokud příslušné právní normy takové omezení připouštějí. Tak např. lze pod tento pojem podřadit výkon funkce člena statutárního orgánu obchodní společnosti. Např. členem představenstva akciové společnosti dle § 194 odst. 7 obchodního zákoníku (dále jen obch. zák.) či jednatelem společnosti s ručením omezeným dle § 135 odst. 2 obch. zák. (ve spojení s § 194 odst. 7 obch. zák.) může být pouze fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, která je plně způsobilá k právním úkonům, která je bezúhonná ve smyslu zákona o živnostenském podnikání (zákon č. [455/1991](#) Sb., dále jen živnostenský zákon) a u níž nenastala skutečnost, jež je překážkou provozování živnosti podle živnostenského zákona. Podle § 8 odst. 5 živnostenského zákona je překážkou provozování živnosti soudem nebo správním orgánem uložený trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v příslušném oboru.

S přihlédnutím k uvedeným skutečnostem dospěl Nejvyšší soud k závěru, že rozhodnutí soudu druhého stupně je zatíženo hmotně právními vadami, pro něž zároveň nemůže obstát, neboť je zřejmé, že jestliže zákon o volbách do zastupitelstev obcí v žádném svém ustanovení nestanoví jako důvod zániku mandátu člena zastupitelstva uložení zákazu činnosti, nelze pod pojem „funkce“ ve smyslu § 49 odst. 1 tr. zák. zahrnovat funkci člena zastupitelstva obce. Uložení trestu zákazu činnosti týkajícího se takové funkce jako trestu dle trestního zákona je proto vyloučeno.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání podaného ve prospěch Ing. R. N. nejvyšší státní zástupkyně podle § 265k odst. 1 tr. ř. v označené části zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci sp. zn. 55 To 257/2008 ze dne 23. 9. 2008, a to ve výroku o trestu, v části týkající se trestu zákazu činnosti. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak přikázal Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, když při novém rozhodování bude tento soud ve smyslu § 265s odst. 1 tr. ř. vázán právním názorem, který v tomto usnesení vyslovil Nejvyšší soud. V dalším řízení, pokud půjde o případné uložení trestu zákazu činnosti, zváží předmětný soud opakovaně pojem a význam slova „funkce“ ve smyslu ustanovení § 49 odst. 1 tr. zák., a to ve vztahu k ustanovení § 103 zákona č. [128/2000](#) Sb., o obcích (obecní zřízení), a to z hledisek shora obsažených v tomto rozhodnutí Nejvyššího soudu. Konečně návrhem dovolatele na odklad či přerušování výkonu napadeného rozhodnutí se Nejvyšší soud s ohledem na uvedené již nezabýval.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Telekomunikace](#)
- [Účelová komunikace \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Územní plán \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)